

JOHANNUS. DOOR MEVR. FREDERIK ROMPEL—KOOPMAN.

„Missus . . . missus . . . jij weet die . . . die missus hier naast . . . eè . . . eè . . . è baby gekrij.”

Zijn donkre oogen rollend, opgewonden armslingerend, kwam binnenstormen, Johannus, onze kaffer. Glimlachend, ik uit mijn schommelstoel:

„Maar jong, hoe kom jij raas zoo?” en hij, handen sâamgevouwen, met smachtend-opgeslagen blik:

„O missus, 't is toch heeltemaal mooi,” — en dan aarzelend langzaam „zal die missus dan nooit nie è baby krij?”

Pijnlijk vertrok mijn gelaat bij deze meer oprechte dan kiesche woorden. Johannus zag dit en droop af, voorgevende in „die kombuis” nog banja *) te moeten „rech maak.”

Johannus was anders als de meeste van zijn stamgenooten; interesseerde zich voor alles; leefde mée het leven van „die baas en die missus”; was opgetogen over eenig nieuw huisraad; rampzalig als er wat gebroken werd, 't zij door hem zelf of wel door mij; treurig als hij voelde dat er weemoed in de huiselijke atmosfeer zweefde; dartel in 't tegenovergestelde geval. Hij keek leuk-bedenkelijk als-ie-'t te koud vond voor die missus om te gaan „zwem”; blij als na zwaren, tropischen regen, „die baas” weer „naar die office kon rij op die ijsteren peart.” †) Kortom Johannus, onze Johannus was eenig.

Dien dag — Johannus bezig in de keuken. Het was een Afrikaansche keuken. Eenvoudig ingericht. Slechts het hoognoodige aan wanden, een groote, geel geschilderde tafel langs het raam, en in de diepe haardstede: fornuis en petroleumstellen. Van twaalven tot eenen, als voor de bereiding van het middagmaal mijn onafgebroken tegenwoordigheid vereischt werd, bleek Johannus 't prettigste deel van den dag te zijn, want dan mocht hij „gesels §) met die missus.”

Vandaag echter liep hij schuw rond, had

niets te vertellen, gluurde schuins telkens naar mij; treurig-trekkend nu en dan zijn lippen, rood en dik. 'k Wilde hem wat zeggen en voor ik het wist, roerde ik het onderwerp van dien morgen weder aan:

„Zou jij 't dan zoô lijk *) as die missus ook è baby had?”

Als zonneschijf, eindelijk verlost van dikke, grijze wolkenlaag, opgeklaard Johannus' blik, en smachtend weer:

„Ach ja, missus, denk è bietje, as die missus è baby had. Dan in die môrre, die missus zij werk in die kitchen — die baby, hij zit in een groot stoel (teekent met één beweging der armen een kinderstoel). Ta, ta, die missus; gu . . . gu, die baby; die missus zij lach. Dan kom die baas.” Met strekking der armen imiteert de boy: „eè . . . eè . . . die baby. Die baas, hij vat die baby op die arm. Hij gaan dans; . . . die missus, zij lach. In die middag die baby en die missus gaan slaap, Johannus maak die kitchen rech en dan trek †) ons, ons altemaal mooi an en ons gaan kuiër. Die baby zit in die karretje. Johannus hij rij en die missus (beweging van hoofd achterover en armgezwaai) zij kuiër daarnaast . . . neè, 't zou heeltemaal perrachtig wees.”

Hartelijk lachend om deze plastische voorstelling van oudervreugd, til ik deksel van pot waarin aardappelen borrelen en pruttelen. De dikke damp slaat mij kleverig warm in het gezicht. Vork-prikkend voel ik dat ze gaar zijn.

„Johannus, gooi è bietje die water af.”

Zonder een doek te nemen, grijpt hij den pot, heet . . .

„Jong, wach toch — vat è doekie, anders jij zal voor jou brandt.”

„Missus, as God nie wil nie dat Johannus zij handen brandt, hij zàl nie . . .”

Johannus was vroom. Op zekeren dag was hij opgewonden bij ons gekomen: „Baas, missus, die God van jou is nou ook mij God. Johannus is nou nie meer dom kaffer nie; hij zal skool-toe gaan; hij zal banja leer, ook die hoog Hollandsch wat die missus met die baas praat.”

*) Banja = veel.

†) Ijsteren peart = fiets.

§) Gesels = kouten.

*) Lijken = aardig vinden, van houden, er uit zien.

†) Antrekken = kleeden.

Johannus.

En als door een ingeving vervolgt hij plots :
„Missus, denk è bietje mij boetie *) van die missus hiernaast, jij weet, hij gaan trek.” †)

Niet wenschend gebabbel over burens, zweeg ik; hield me druk, alsof ik niets gehoord had.
„Die missus zij vrà nie. hoe kòm?”
„Nee jong, ek lijk nie te hoor oo'r andre missus zij boy.”

Met hooge stemuithaling tegensprekend :
„N . . . è is heeltemaal nie oo'r andre missus — die baàs — hij het voor hom geslaan.”

„Dan het jou boetie die pak geverdien.”
Diepzinnige stilte van Johannus. Een oogenblik later te vol zijn hart van deze zaak babbelde hij tòch :

„Eén dag, die baas zè voor Sixpence : jong, ga è bietje die ijsteren peart skoon maak. Maar Sixpence het banja andre werk gehad en het die ijsteren peart gelaat staan. Toe kom die baas en is voor hom gaan raas. §) Maar Sixpence hij zè: hij zàl nie zoo raas nie. — Daar het die baas voor hom geslaan en dààrom gaan Sixpence andre missus zoek; want hij zè: hij is richtig **) precies as die baas, God het ook voor hom gesterf.”

Nieuwsgierig of onze typische Johannus de verkondiging van zendelingen ook zóó opvatte, vroeg ik :

„En jong, wat denk jij: wie is rech, die baas of hoe?”

„Neè, ek denk Sixpence mot doen wat die baas voor hom zè maar die baas” en dan in eens kostelijk een zending nabootsend: „Ons is dààrom kinders van één vader.”

Niet durvend te lachen, liep ik eetkamer in en wierp een laatsten blik op de gedekte tafel of Johannus ook iets had vergeten. Bij mijn bord lag een tuiltje boschviooltjes, de eerste uit onzen tuin; zeker een oplettendheid om goed te maken het verdriet van dezen morgen.

Slaapkamer-dag. Alles uit de hoeken. Johannus, niet in zijn humeur, werkt onacht-

*) Boeti = Broertje. Een kaffer noemt elk anderen kaffer van zijn kraal broer.

†) Trek = heengaan.

§) Raas = standje maken.

**) Rechtig = verkorting van waarachtig.

zaam en van zijn kinderlijk babbelen geen sprake.

„Jong, het jij gedaan, wat die missus van môrre voor jou het gezè?”

Ik wist dat hij hem opgedragen werk niet had uitgevoerd.

„Nee missus.”

„Dan doen — dadelijk.”

„Eerst die werk hier rech maak.”

„Nee, eerst doen wat die missus wil.”

„Hoe kom?”

„Jij het niet te vrà nie, hoe kom, maar te doen. Verstaan?”

„Die missus, zij raas banja. Ek zal voor die baas zè,” bromt hij verstoord.

„Wat, jou parmantige boy, zal jij gaan lol *) bij die baas? Wat denk je dat die baas zal maak? Hij zal zè, die missus, zij is te goed voor jou.”

En het niet kunnend uitstaan zijn pruilen zonder reden; door mijn eigen woorden opgewonden, mijn Afrikaansch vergetend.

„Jou kwajongen, ik wil je vandaag niet meer zien — vooruit, naar je kamer en kom niet weer te voorschijn.”

Weg, Johannus, hoofd hangend als gebroken tak. Even later ik, rondblickend in het wanordelijke vertrek, voelde spijt dat ik hem weggestuurd had, omdat ik nu het werk alleen zou moeten doen. Was 't wel zoo erg wat hij gezegd had?

Ja, 'k moest hem terecht zetten, als ik niet wilde dat hij te parmantig werd omdat-ie-aardig was.

Foei, wat vervelend hè God wat een rommel Vanmiddag, ik pijn in m'n rug omdat ik te hard gewerkt heb bah Wat dacht-ie wel, dat hij alles zeggen mocht?

In gang, 'n zwaar geluid van bloote voeten, anders zoo licht en zacht dat ze nabij zijn voor je iets gehoord hebt; in de deur Johannus met een grooten, witten lap voor zijn zwart-bruine gezicht, snikkend: „missus laat me toch die werk rech maak.”

Blij, ik niets zeggend, liet hem begaan. Heel den verderen morgen, ingehouden snik-

*) Lol = klikken, kletsen, lollen is in den mond van den Afrikaner niet plat.

Johannus.

ken en onhoorbaar werken van den zondaar.

Tegen één uur, weer saâm in de keuken, hoor ik 't tuinhek dichtslaan.

„Ferry, daar is de baas.”

Onze trouwe hond, de makker die d'oceaan meê overgekomen was, rende de gang in — al omziend of de vrouw niet als gewoonlijk volgde, — den baas vroolijk tegemoet. Maar ik, voor een enkelen keer, week af van die gewoonte, omdat zich in mij een plan vastgezet had, een plan om Johannus klein te maken, heel klein.

Op de stoep reeds bevreemdend gevraagd aan hond waar de vrouw bleef. Haastige begroeting in zwoel-warme keuken en dan ik plotseling:

„Jong, zè voor die baas wat je het wil vertel van die missus.”

„Die baas” begreep dat hij vragen moest Johannus. Snikkend, wanhopig gedoe van den boy die zoo'n nawerking van ongepast gezeg niet had voorzien. Losbarstend een gebrabbel van zelfbeschuldiging, zóó kinderlijk-ongelukkig dat ik lachen moest bedwingen. 't Was de eerste keer dat „Johannus zijn missus” ernstig boos was — nooit is een tweede bestraffing noodig geweest.

Zenuwziek van ellende over familiesterfgeval, zou 'k naar het hooggelegen hospitaal, om daar gezonde lucht te ademen en zorgvuldige verpleging te genieten. Tien, veertien dagen zou ik er moeten doorbrengen. Johannus, goed op 't hart gedrukt, flink voor „die baas” te zorgen.

„Tuurlijk missus, 'tuurlijk” en stotterend uitbrengend een op zijn lippen zwevende vraag . . . „breng die missus dan è baby saâm as zij t'rug kom?”

Wat combinatievermogen huisde er onder de zwart-wollen haarklosjes van ons nikkertje?

Eens in 't hospitaal mijn man: „Vrouwetje, Johannus vraagt elken dag hoe het je gaat en of je toch „rechtig” niet dood zult gaan.”

Dan ik, aardig vindend die bezorgdheid van kaffer: „Mag hij niet eens komen met Ferry?”

„'k Weet 't niet . . . orders van 't huis . . . zal de matrone eens vragen.”

Een mooie, frissche kamer was het, die ik

bewoonde, alleen. Een deur in het vertrek die op de gang uitkwam — recht daar tegenover openslaande deuren naar de veranda, waardoor je breed, een oogstrelend kijkje had in den grooten tuin met oude boomen en kleurige, geurige bloemen . . . tuin waarin herstellenden wandelden — gelukkig lachend of bleek treurig, maar altijd langzaam, als vreesden zij door één verkeerden tred te verliezen wat met groote zorg of veel pijn verkregen was.

Op zekeren middag ik, om een slaapje te doen, in bed gestopt door een oude, zorgzame verpleegster.

„Zoo mevrouwetje, en nu in een uur er niet uit, hoor,” vermanend-bevelend.

Weggezonden mijn hoofd zwartgelokt, als een inktvlek op de groote, sneeuwen kussens. Mijn oogen, groot, rondblikkend naar reeds lang bekende voorwerpen: de waschtafel — stoelen — luierstool — tafeltje waarop een glas melk dat nauwelijks geledigd door een ander werd vervangen, — gordijn waarachter kleêren, — schilderijtjes . . . bah . . . ergernis van elken middag . . . deze prentjes met lijsten. Een ruk — zóó, met mijn gezicht naar den muur, zie 'k niets meer.

Hemel, wat hoest die stakker hiernaast weer. — Zou ie beter worden? En dat vrouwetje van wie zuster me vertelde? . . .

Nee, niet denken . . . slapen . . . Makkelijk gezegd . . . slapen . . . en dat hoesten dan hiernaast? Akelig in een hospitaal waar d'een d'ander hindert zonder dat ie het helpen kan . . .

Dieper in het dons mijn hoofd . . . weg doezelen gedachten . . . weg . . . langzaam . . .

Tik . . . tik . . . bescheiden een klopje op de deur. Zou ik tòch geslapen hebben? Zou het uur al om zijn? 't Schijnt zoo.

„Ja.” . . .

De zuster: »Mevrouwetje, uw boy. Wil u 'm zien?”

Aardig dat ie toegelaten was.

„De hond ook?”

„Ja, zoo'n groote met twee neuzen.”

Recht-op ik in bed „Feb, Feb, Ferry, ouwe jonge, ben je daar?”

Twee figuren in de deur. Breed, schuw,

Johannus.

Johannus; brutaal naar voren dringend, Ferry.

Zuster sluit hen binnen en komt naar mijn bed. Johannus, verlegen pet friemelend bij de deur. Ferry met voorpooten tegen 't bed op, gelukkig — kwispelend met zijn zwaren staart. Strelend Ferry, ik:

„Dag Johannus.”

„Dag missus.”

Stilte, alleen afgebroken door dolle sprongen van Ferry.

„Hoe gaan 't nog met jou?’,

„Neè missus, heeltemaal goed.”

„Die baas zè voor mij, jij zorg zoo goed voor hom.”

Gelukkige, breede lach.

„Denk je die missus lijk banja ziek?”

„Zij lijk banja wit.”

Ik trachtte hem aan het praten te brengen, kinderlijk vertrouwelijk als thuis; maar Johannus was en bleef ontoegankelijk, en bij het heengaan vergezelde een allertreurigste blik zijn groet. Verwonderd later informeerend naar zijn zonderlinge afgetrokkenheid, hoorde ik dat hij thuis angstig verteld had dat hij me zoo wit had zien liggen „amper *) of die missus dood was.”

Later zond ik hem eens met een pakje naar een vriend die ziek lag in het hospitaal. Bij zijn terugkomst vroeg hij mij of die baas nou „rechtig” ziek was; „hij het toch heeltemaal nie zoo gelijk nie, die gezicht zoo mooi rood”.

De man had vrij zware koorts.

Na mijn terugkomst uit het hospitaal heette het, volstreckte rust.

Heel den dag, lang-uit in een madeira stoel, ik op de veranda. 't Eten werd uit een hotel gehaald en vlug maakte Johannus „die huis rech” om in den tuin te komen werken. Te wieden viel er elken dag wel, want vruchtbaar was de aarde. Plantjes werden uitgehaald, verplaatst en weer overgeplant. Vandaag lelie's hier, morgen lelie's daár; nu randen om de perkjes, morgen alles weer weg, en later weer randen. Hoe alles altijd weer zoo frisch opbloeide, zal mij een durend raadsel zijn.

*) Amper = bijna.

Gezellig vond hij 't dat wroeten in de aarde en tegelijk praten. Prettig ook als hij ploeterde in den tuin dat zweetdruppels parelden wit langs zwarte gezicht en „die missus” bezoek ontving. Onschuldig had hij het me eens toevertrouwd; „Dan praat die missus met anre missus. Johannus, hij hou zij ooren open, hij hoor alles . . .”

Zoo lag ik weer, na een langen, vervelenden ochtend, in den luierstoel, terwijl Johannus onnoodig tuinwerk verrichtte. Diep ademde ik de open, van bloemengeur gebalsemde lucht in. Kamperfoelie aan d'eenen kant van den heg — wilde rozen aan den anderen kant; rechts en links langs het huis druiven-ranken, sappig-groen. Grasperk rechts, kleine bloemenbedjes links voor het huis, sober, grijs als ernstig een mensch tusschen dartele kinderen. Welvend de Afrikaansche hemel daarboven — intens blauw — als het reine kleedje van een arm katholiek aannemelingetje. Een boek in mijn schoot wachtte op kennismaking.

Ik kon niet lezen, de oorlog was onvermijdelijk had mijn man dien dag gezegd; alleen de grootste optimisten twijfelden nog. Oorlog? Veel had ik gelezen daarover, maar kon zelfs niet ten naastenbij een denkbeeld vormen van al de verschrikkingen.

Johannus spitte zwart-bruine aarde om. Mijn blik bleef wijlen . . . onder aarde zouden rusten, de slachtoffers van een schandelijke politiek . . . graven zag ik . . . graven van helden die gestreden hadden voor de plek die ze met zooveel opoffering bewoonbaar, vruchtbaar hadden gemaakt . . . Die aarde . . . zwaar viel ze als hij ze keerde . . . dof . . . dof . . . als in een graf . . .

„Missus, ek gaan trek.”

Ik schrikte op. Johannus weg? Ik wist dat je kaffers niet tegen hun wil moet houden. Had Johannus het me zelf niet verteld, naïf: „missus, as ons zé, ons wil trek, moe die missus nie langer voor ons hou nie. As ons nie lijk te blij, gaan ons banja lui wees en dat wil die missus moos *) nie.”

„Hoe kom, jij wil trek?”

„Ek gaan trouw, missus.”

*) Moos = immers.

Johannus.

„Goed jong, maar je weet, ek is banja ziek. Hoe zal ek maak?”

„Ek blij tot die missus het beter gewor.”

„Goed, dan bring jij è boetie hé?”

„Tuurlijk missus . . . tuurlijk.”

„En dan zal jij è bietje die werk voor hom wijs dat die missus nie zoo zwaar krij nie?”

„Ja net, missus.”

Peinzend ik, over gescharrel met nieuwe, misschien baar kaffers, — Johannus neuriënd vrome liedjes onder het werken. In 't midden van het grasperk plantte hij een stok in omgespitten grond. Ik zag het plotseling.

„Jong, wat maak jij daar met die stok?”

„Is nie è stok nie, is è rozeboom.”

„Een rozeboom! Kom jong, jij moe nie flous *) nie.”

„Rechtig, missus zal zien, as die zomer kom en die weer warm word, dan krij hij blaadjes en ook rozen, zoos die daar,” een boompje aanwyzend in buurman's tuin.

„Johannus, wie het voor jou die takkie gegee?”

„Nèè, ik het voor hom gevat. Hij lag op die pad.”

„Och, daar kom toch nie roos an nie.”

„Ja missus, daar zàl!”

Na zoo beslist een antwoord viel niets meer te beweren, en weg trachtte ik te lezen teleurstelling over aanstaand vertrek van goeiën boy.

„Die missus het heeltemaal nie voor mij gevra nie, hoe die meissie lijk wat ek zal vat?”

„Niet? Nou jong, hoe lijk zij dan?”

Schalk oogflikkerend, schuin plooiënd den grooten mond:

„Net so klein as die missus.”

Schaterlachen moest ik en aangemoedigd daardoor, ging hij, in verhalenden toon, als kleine kinderen opsnijën: „Ek gaan trouw, en dan vat ek è huissie, en è tafel, en stoelen, en è bed, en . . . en . . .”

„Maar waar krijg-jij die sjelt?” †)

„O, ek het banja beesten §) en koebeesten, op die plaats van mij ou-ma. Mij ma het gesterf toe ek nog heeltemaal è baby was en mij Pa ook. Eerst koop ek die vrouw en

dan ga ek winkels-toe om die andre goedje te koop.”

Ik vermaakte mij met zijn gebabbel en lachte uitbundig over het komische van een modern ingericht huis, bewoond door kaffers; lachte zorgeloos, vergetend wat me drukte.

Johannus lachte meê, niet te luid — maar dan: „Ha . . . ha . . . 't is heeltemaal è joke!” **)

„Hoe meen je?”

„Johannus zàl nie trouw nie.”

„Wat?”

„Nee missus, ek het zoo maar gevertel.”

„Johannus, dan het jij gejoj. Weet je, dat God dat hoor en banja kwaai is voor jou?”

Tragisch-komisch zijn gelaat, dan oplichtend als door een goeden inval:

„Die missus zij weet, wat is eeuwig?”

Gemaakt-boos knikje van ja.

„Nou, Johannus zal eeuwig bij die baas en die missus blij.”

„Kom jong, jij zal tòch één dag è vrouw vat, nè?” †)

„Ek kan daàrom blij. Die baas hij koop è karretje en è peart — Johannus rij voor die baas naar die office, en voor die missus in die dorp. Ek werk in die tuin, mij vrouw zij maak die huis rech en is bij die missus in de kitchen.”

„Maar ons het daarvoor nie sjelt nie.”

Ronddraaiend-langzaam zijn lenig lichaam, overtuigd:

„Die baas hij mot daàrom banja rijk wees.”

„Hoe kom, jij denk zoo?”

„Omdat die baas voor die missus het kan vat.”

Ik gleeed heen over die opmerking en me houdend alsof ik nog boos was over zijn gefantaseerd verhaal:

„Maar hoe kom, jij het zoo slech gewees en gevertel wat nie waar was nie?”

„Ach die missus, zij zat daar zóó” — hoofd naar beneden — blik half omsluiërd — treurig lip-hangend . . . „Nee zij het slech gelijk en ek het gedenk — zij mot è bietje lach.”

De tafel wordt gedekt voor het avondmaal. Johannus brengt de thee, trekt hier en daar

*) Flous = voor den gek houden.

†) Sjelt = geld.

§) Beesten = ossen.

*) Joke (Engelsch) = jokkernijje.

†) Nè = hé.

Johannus.

't tafellaken recht, verschuift een bordje, al schuin glurend naar „die baas.” Ik, bedrijvig van huiskamer naar keuken waar aardappeltjes bruinend wachten op 't mes dat ze op zij zal schuiven om de ongebruinde hun plaats te laten innemen, hoor het volgend gesprek.

„Baas mij boeties hulle zè voor mij die oorlog hij het gekom?”

„Ja, Johannus”

„En die Rooineks, hoe zal hulle maak? Mij boeties zè die Rooiës zal Kristmus *) in Pertoria wees.”

„Hoe kom, hulle zè zoo?”

„Die baas hij weet, hulle lees die krant van ons land. Die predikanten, hulle skrij die blad in Basoetoeland en wat die Engelschman het gepraat in zij krant, ons lees dit in ons taal en ons het nou gezien dat die Engelschen zè, hulle zal met veertien-dagen hier wees; maar andren zè weer, dat het Kristmus zal wees als hulle Pertoria kom vat”.

„Jong as die Rooineks Kristmus in Pertoria kom, dan zal 't wees als prisoniers”.

Twijfelend, durfde Johannus tegen te werpen: „maar in die krant, hulle zè die Rooineks is banja.”

„Nou, jij zal zien die baas is rech.”

Lang gerekt en niet in 't minst overtuigd, klonk: het „J a baas.”

Een paar dagen later. Johannus aan 't werk in de eetkamer; afstoffend met langzaam wrijven van doek; elk klein voorwerp lang houdend in zijn vereelte handen, zwart en als met rose gevoerd. Onverstaanbare woorden dringen door tot de achterkamer van de suite waar ik bezig ben. Ik zie tusschen de zware, donker blauwe portières door hoe hij uit den broekzak haalt een stukje papier, beduimeld en verfrommeld; hoe hij lang tuurt en vinger-tikt er op; dan brabbelen het weer wegmoffelt.

Ik naar voorkamer: „Jong wat maak jij toch met die pampiertje.”

Gretig te voorschijn gehaald, overreikt hij het vodje. Verbergend een denken van „vies dat.” grijp ik het, en zie geschreven woorden — onleesbaar.

„Wat is dat?”

„Missus lezen.”

Ik, turend: „kan niet.”

„Is die Rooinek zijn taal.”

„Wat?”

„Ja, hoor missus.” En vèr staand van mij, uitgerekt zijn arm, wijst hij: „Mother, die missus weet, dat is die Ma; Father is die Pa; Brother is die Boetie; Sister is die Zussie” en zoo eentonig opdreunend vele woorden, vertelt hij met grooten omhaal: „Die missus zij weet, ek mot nou die Rooinek-zij-taal leer; want hoe zal ek maak as hulle inkom! Ik kan moos heeltemaal niet voor hulle verstaan nie.”

„Wie leer voor jou die taal,” onderbreek ik hem.

„Mij boetie die bij Engelsche missus werk. Hij praat rechtig perachtig die Rooinek-zij-taal.”

„Goed. Maar maak nou mooi die werk rech, in die aand *) jij kan leer.”

„Ja missus.”

Terug in achterkamer, loer ik nu en dan naar voren om te zien of hij doorwerkt. Neen, starend, een beeldje in d'eene, stofdoek in d'andere hand, peinst Johannus. Stil ik, ontevreden binnentredend, hem opschrikkend:

„Nee jong, da's heelemaal nie mooi nie; jij moet werk. Hoe kom, jij is zoo lui?”

„Missus ek denk.”

„Jong, jij is malkop †).

„Nee missus, rechtig, ek het gedenk, hoe zal die missus maak as die Rooineks inkom?”

Nog geen ellende van onrechtvaardigen vijand had mijn oor gehoord en oorlog te licht tellend in begin, lachte ik:

„Hulle zal nie inkom nie, en kom hulle wel in dan zal hulle voor die missus niks maak nie.”

Johannus niet meer durvend ledig zijn, stoft voorwerpen af die reeds een beurt hebben gehad. Bedroefd zegt hij terwyl:

„O neè, missus, die baas — hij gaan kommando-toe, die missus, zij blij alleen met Ferry. Die Rooies, hulle kom in die dorp. Één dag „klop, klop” op die deur. „Woff, woff” zè Ferry — Johannus, hij gaan die deur open

*) Kristmus = Kerstmis.

*) Aând = avond.

†) Malkop = gek.

Johannus.

maak en voor hom staan die Rooibaatjes. Hulle vrâ, „Waar die missus?” Zij kom en hulle wil voor haar saâm vat. „Woff — woff,” die oû-trou-hond . . . maar die missus zij mòt saâm gaan.”

Neerhangend zijn hoofd, let hij op welk een indruk dit schel gekleurd tafereel van aanstaand akelig lot op mij maakt.

Ik, komedie spelend: „Ja . . . da's heeltemaal naar, en wat zal hulle met die missus maak?”

„Zij zal die kost mot rech maak voor die Engelschman.”

„Maar hoe zal ons dan doen, jong?”

„Neè ons mot è plan vind. Want as die missus zij ma dáár, in die land, vèr oo'r die water, hoor, die Rooiës het die missus saâmgevat, ek denk die oû-ma, zij zal huil tot die ooge nie meer kan zien nie.”

Getroffen ging ik heen, hem troostend: „Kom jong, je moe nie denk nie, ons zal zóó zwaar krij.” . . .

Maar onhoorbaar was genaderd Johannus . . . „missus, zè voor die baas, hij zal voor mij è roer gé, dan kan die Rooineks mij eerst skiet voor hulle die missus mag saâm vat.”

„Nieuws, vrouwtje?”

„Wat dan?”

„'k Ga naar kommando.”

„O! o!”

„Kom, 'k ga immers niet om te vechten?”

„Maar 't is toch gevaarlijk.”

„Wel née, ik hoef immers niet te gaan waar gevaar is. Ik doe als een groot Generaal en kijk op een goeiën afstand door mijn veldkijker naar het verloop van 't gevecht.”

Dacht hij dat ik mij dit liet wijs maken? Vreemd dat, dingen zeggen die je kunt weten dat niet geloofd worden.

„Ik zal zien dat ik een goeiën boy meê krijg.”

„Wil je Johannus mée hebben? Hij zal geschikter zijn dan zoo'n vreemde kaffer.”

„Ja dat is een idee . . . Maar jij?”

„O! Alles kom immers rech in die land, als jij maar een vertrouwden boy hebt.”

„Zou ie willen?”

„'k Weet niet. 'k Zal zien.”

En Johannes wilde wèl.

„Gaat ons rechtig oorlog toe? Vat die baas ook è roer saâm om te skiet?”

„Nee, die baas gaan om te skrij.”

„Ek is nog è keer oorlog toe geweest. Die Malaboch oorlog het ek saâm getrek met die baas waar ek al het geblij toe ek nog heeltemaal è piccanini *) was. Ek het die peart gezâal en die kost gekook en koffie gemaak en ons het achter è groot klip gelè. . . . Hu, rechtig zwaar was 't. Ek het die goedje wat die woëff . . . woëff . . . maak in die roer gestop en die baas, hij het geskiet — woëff . . . woëff . . . pang.”

„Nu, dat hoef nou niet. Die baas zal heeltemaal nie skiet. Jij mot die telegrammen — jij weet die briefjes voor die krant — naar die tik-tik office breng, die koffie kook en die peart mooi skoon maak.”

„Missus zal ek rechtig niet in die woëff . . . woëff . . . kom? Die Engelschen hulle zè „fight” nè?”

„Rechtig nie, jong.”

En verder blufte hij weer . . .

„Zal daar ook zoo'n groot geweer wees als in die Malaboch oorlog? Hij zè weroëff . . . banja harder as die roer.”

„Die kanon meen je?”

„Ja net. Die pearden hulle het die ding op die koppie getrek en banja boeren is daar bij gaan staan. Eén dag àmpèr het die Malaboch-kaffers die groot geweer gevang. Hulle kom met die assegaai, die missus weet ons skiet nie, ons gooi met die assegaai . . . p . . . p . . . f . . . f . . . f . . . f . . . ioe maak hij — nou, hulle kom die koppie op. Daar hardloop al die menschen bij die karnon weg, die groot weroëff . . . hij blij alleen . . . Die boeren achter die groot klip hulle skiet rechtig perrechtig, hulle het geskiet tot die laatste kaffer ook het gehardloop en die groot weroëff weer vrij op die koppie het gestaan. In die nacht het mij baas en banja andre bazen die karnon onderkant die koppie gebreng.”

Johannus' opgetogenheid verdween naarmate hij boeties sprak en de tijd van vertrek naderde. Stil, in zichzelf gekeerd, sloop hij door het huis — mij aanstekend met zijn gedrukte stemming. Ik begreep den reden van zijn houding.

*) Piccanini (kafferwoord) = klein.